
Mortaliteit van de Brusselaars over de periode 1998-2023

Deze nota becommentarieert de verschillende mortaliteitsindicatoren van de inwoners van het Brussels Gewest over de periode 1998–2023. De mortaliteitsindicatoren hebben betrekking op zowel algemene als vroegtijdige sterfte en worden gepresenteerd naar geslacht, leeftijd en woonplaats, zowel in de vorm van ruwe als van gestandaardiseerde cijfers. Daarnaast worden ook gegevens over de levensverwachting bij de geboorte gepresenteerd alsook over de mortaliteit per doodsoorzaak of groep van doodsoorzaken.

---

1. Algemene en vroegtijdige sterftecijfers

In 2023¹ stierven 8.069 Brusselaars, wat overeenkomt met een ruw sterftecijfer van 647,9 per 100.000 inwoners. Opgedeeld naar geslacht, bedroeg het ruw sterftecijfer in 2023 638,4/100.000 bij mannen en 657,0/100.000 bij vrouwen. De ruwe sterftecijfers per leeftijdscategorie (van telkens vijf jaar) blijven, ongeacht het geslacht, relatief laag tot en met ongeveer het vijftigste levensjaar, met lichte fluctuaties tussen opeenvolgende leeftijdscategorieën. Vanaf het vijftigste levensjaar gaan de ruwe sterftecijfers dan telkens omhoog bij toenemende leeftijd.

Figuur 1 toont de evolutie van het voor leeftijd gestandaardiseerd² sterftecijfer. Tussen 1998 en 2023 daalde het algemene gestandaardiseerde sterftecijfer van 1.213,5 tot 854,8 sterfgevallen per 100.000 inwoners. Net als in alle andere jaren, lag de gestandaardiseerde sterfte voor mannen in 2023 hoger³ (1.090,3/100.000 mannen) dan voor vrouwen (698,1/100.000 vrouwen).

Tijdens de periode waarin de Covid-19 crisis zich afspeelde wordt er een mortaliteitspiek opgetekend voor het jaar 2020 met een gestandaardiseerde sterftecijfer van 1.129,6 sterfgevallen per 100.000 inwoners.

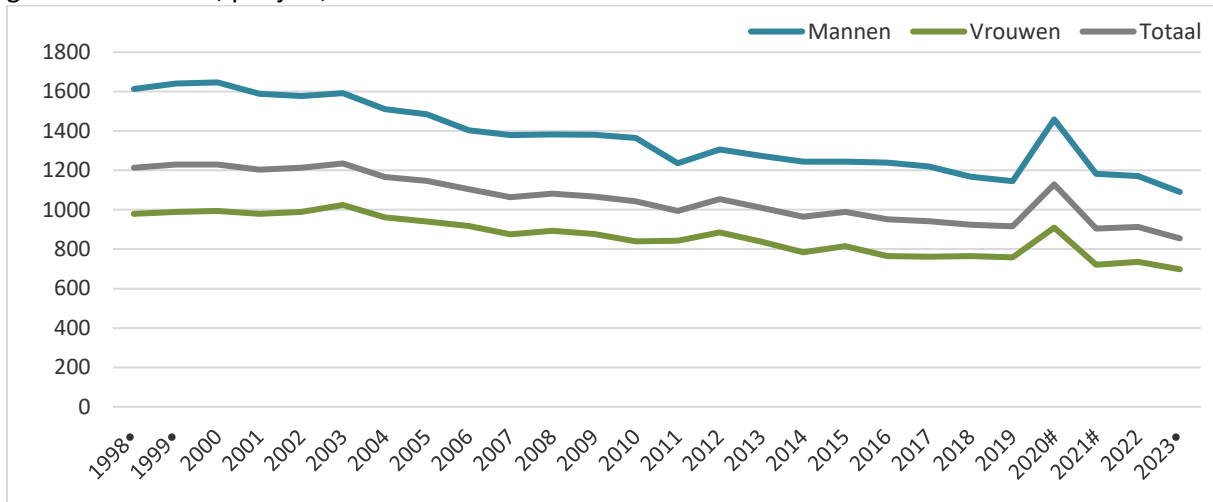
¹ Voor 1998 en 1999 zijn de overlijdens van de Brusselaars die plaatsvonden in Wallonië, niet inbegrepen. Op het moment van redactie waren de Waalse cijfers voor 2023 nog niet beschikbaar. Ze zullen worden geïntegreerd bij een volgende actualisatie. Dit geldt voor alle hier gepresenteerde indicatoren. Ter indicatie, in 2022 stierven ongeveer 150 Brusselaars in Wallonië. Deze sterfgevallen vertegenwoordigen minder dan 2,0 % van alle sterfgevallen onder de Brusselaars.

² Referentiepopulatie voor de standaardisatie is de Europese standaardpopulatie 2013.

³ We zien dat het gestandaardiseerde sterftecijfer voor mannen hoger is dan voor vrouwen, terwijl het ruwe sterftecijfer voor mannen vergelijkbaar is met dat voor vrouwen. Dit komt doordat er meer vrouwen in de oudere leeftijdsgroepen zijn.

Figuur 1 : Sterftecijfer gestandaardiseerd* voor leeftijd (/100.000 inwoners) van de Brusselaars, per geslacht en totaal, per jaar, 1998-2023

Bron : Rijksregister, Algemene Directie Statistiek (Statbel) en Statistische formulieren voor overlijdens, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad

* Standaardisatie voor leeftijd : Referentiebevolking = Europese standaardbevolking (EUROSTAT 2013)

• Voor 1998, 1999 en 2023 zijn de overlijdens van Brusselaars die plaatsvonden in Wallonië, niet inbegrepen.

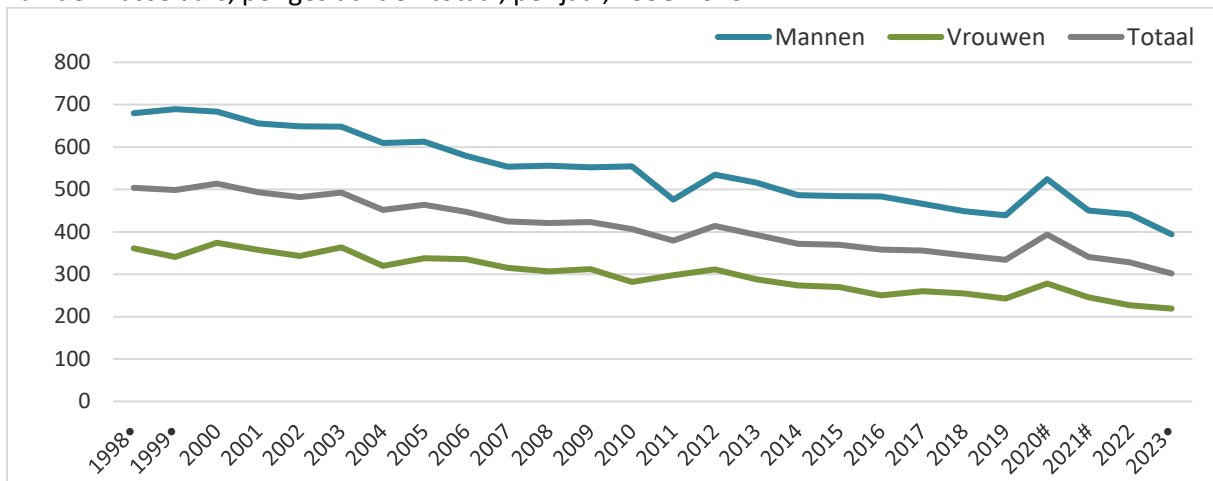
2020 en 2021 worden gekenmerkt door de Covid-19 crisis.

Figuur 2 toont de evolutie van de voor leeftijd gestandaardiseerde vroegtijdige sterfte (voor 75 jaar) tussen 1998 en 2023. Deze daalde tussen 1998 en 2023 van 504,3 naar 301,8 sterfgevallen per 100.000 inwoners. Uit de figuur blijkt ook dat mannen vaker vroegtijdig sterven dan vrouwen. In 2023 bedroeg het gestandaardiseerde vroegtijdige sterftcijfer 394,1/100.000 voor mannen en 219,0/100.000 voor vrouwen.

Net als bij de algemene sterfte, zien we ook bij de gestandaardiseerde vroegtijdige sterfte dat deze uitzonderlijk hoog lag in het jaar 2020 : 393,4 sterfgevallen per 100.000 inwoners, de hoogste waarde sinds het jaar 2013.

Figuur 2 : Voor leeftijd gestandaardiseerd* vroegtijdig sterftcijfer (voor 75 jaar) (/100.000 inwoners) van de Brusselaars, per geslacht en totaal, per jaar, 1998-2023

Bron: Rijksregister, Algemene directie statistiek (Statbel) en Statistische formulieren voor overlijdens, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad

* Standaardisatie voor leeftijd : Referentiebevolking = Europese standaardbevolking (EUROSTAT 2013)

• Voor 1998, 1999 en 2023 zijn de overlijdens van Brusselaars die plaatsvonden in Wallonië, niet inbegrepen.

2020 en 2021 worden gekenmerkt door de Covid-19 crisis.

In het Brussels Gewest zijn er verschillen in de algemene en vroegtijdige sterftcijfers naargelang de gemeente. Bij de overlijdens tussen 2019 en 2023, heeft Anderlecht de hoogste sterftcijfers en Sint-Pieters-Woluwe de laagste (tabel 1) , zowel voor mannen als voor vrouwen. De gestandaardiseerde sterftcijfers in de gemeente Anderlecht liggen bijna twee keer zo hoog dan die in Sint-Pieters-Woluwe.

Tabel 1 : Voor leeftijd gestandaardiseerde* algemene en vroegtijdige (voor 75 jaar) sterftcijfers (/100.000 inwoners), per gemeente, per geslacht en totaal, 2019-2023

2019-2023#•	Algemeen sterftcijfer			Vroegtijdig sterftcijfer		
	Mannen	Vrouwen	Totaal§	Mannen	Vrouwen	Totaal§
Anderlecht	1376,8	936,5	1120,9	549,9	312,8	424,7
Oudergem	1099,4	704,8	848,9	378,9	196,4	279,0
Sint-Agatha-Berchem	1291,0	789,1	993,8	493,8	266,7	373,7
Brussel-stad	1242,9	807,9	992,7	476,4	261,7	369,1
Etterbeek	1180,8	764,3	925,9	423,7	219,4	313,2
Evere	1346,7	925,2	1083,2	473,1	253,8	350,5
Vorst	1132,0	724,0	882,6	402,2	256,1	324,2
Ganshoren	1206,5	648,7	861,6	467,7	224,3	335,2
Elsene	1123,4	645,1	840,2	394,6	177,0	280,3
Jette	1287,7	821,9	1003,6	503,6	254,3	367,5
Koekelberg	1289,3	778,1	992,8	477,6	287,0	379,4
Sint-Jans-Molenbeek	1334,5	864,6	1055,3	502,8	295,1	394,2
Sint-Gillis	1272,6	796,7	1014,9	508,5	243,6	372,8
Sint-Joost-ten-Node	1353,7	866,8	1078,8	521,2	254,4	388,4
Schaarbeek	1214,3	760,5	951,2	468,9	232,6	343,7
Ukkel	1065,6	671,7	820,8	349,4	188,7	260,3
Watermaal-Bosvoorde	1297,8	742,5	955,1	515,9	267,3	377,1
Sint-Lambrechts-Woluwe	1084,0	708,5	842,0	365,0	241,4	294,5
Sint-Pieters-Woluwe	830,9	528,5	644,4	235,8	159,5	194,7
Brussels Gewest	1208,9	764,9	943,4	449,6	242,4	339,4

Bron: Rijksregister, Algemene directie statistiek (Statbel) en Statistische formulieren voor overlijdens, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad

* Standaardisatie voor leeftijd : Referentiebevolking = Europese standaardbevolking (EUROSTAT 2013)

• Voor 2023 zijn de overlijdens van Brusselaars die plaatsvonden in Wallonië, niet inbegrepen.

2020 en 2021 worden gekenmerkt door de Covid-19 crisis.

§ Het totaal omvat ook de overlijdens waarbij het geslacht onbekend of onbepaald is.

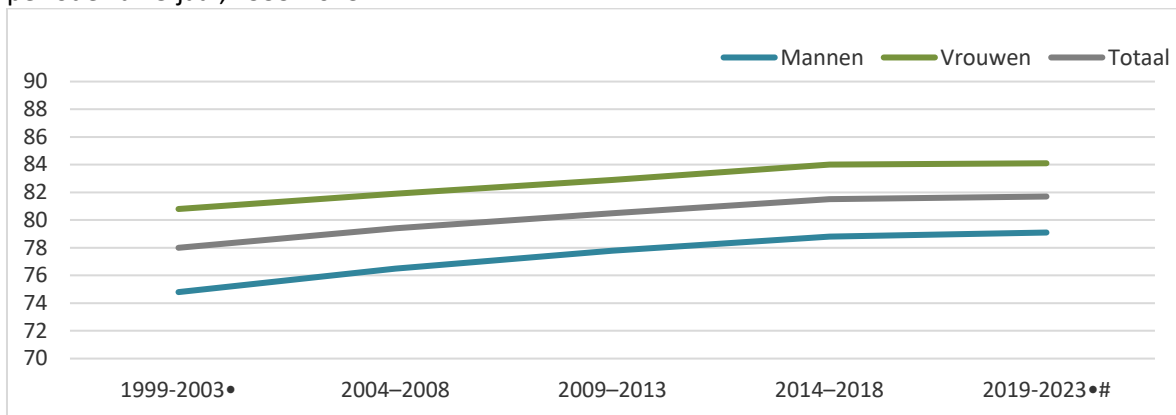
2. Levensverwachting bij de geboorte

Figuur 3 toont aan dat er al 20 jaar lang een geleidelijke toename van de levensverwachting bij de geboorte is onder de Brusselaars. De stijging was het sterkst voor de periodes tot 2018 om in de periode 2019-2023 een beetje te stabiliseren als gevolg van de Covid-19 crisis.

De levensverwachting bij de geboorte van de Brusselaars is tussen de periodes 1999–2003 en 2019–2023 met bijna vier jaar gestegen. Voor mannen gaat het om een stijging van 74,8 naar 79,1 jaar. Voor vrouwen zien we een stijging van 80,8 naar 84,1 jaar. De algemene levensverwachting (mannen en vrouwen samen beschouwd) steeg in diezelfde periode van 78,0 naar 81,7 jaar.

Figuur 3 : Levensverwachting bij de geboorte (in jaren) van de Brusselaars, per geslacht en totaal, per periode van 5 jaar, 1999-2023

Bron: Rijksregister, Algemene directie statistiek (Statbel) en Statistische formulieren voor overlijdens, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad

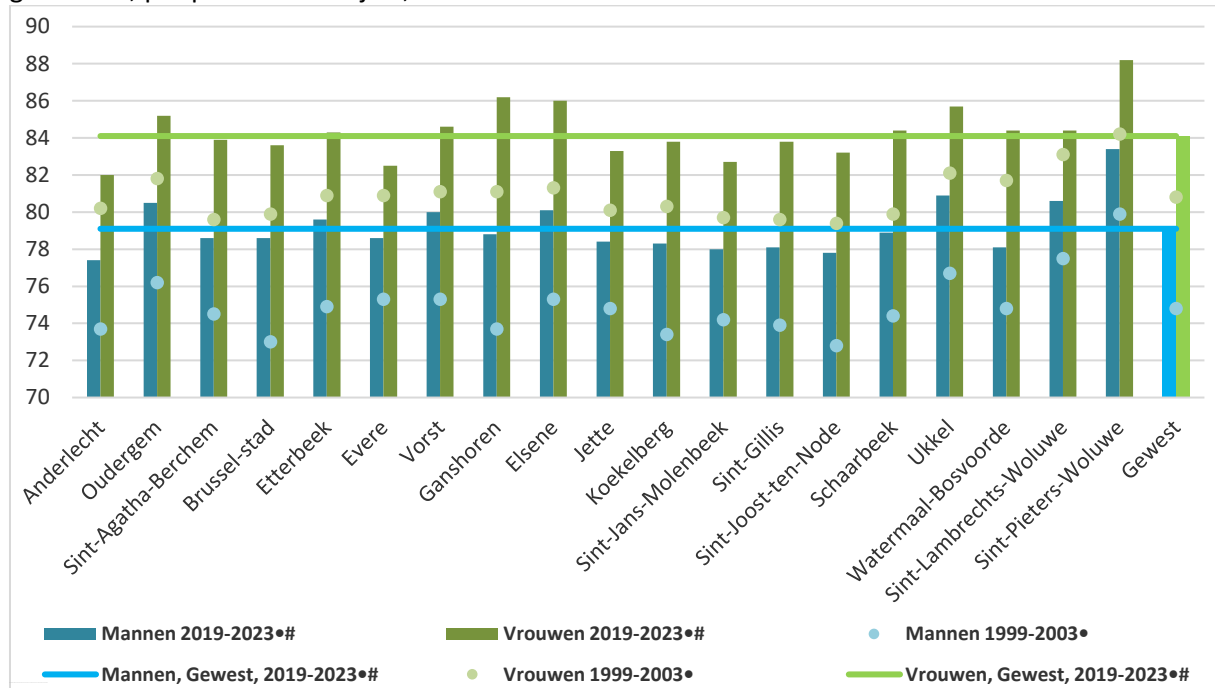
• Voor 1999 en 2023 zijn de overlijdens van Brusselaars die plaatsvonden in Wallonië, niet inbegrepen.

2020 en 2021 worden gekenmerkt door de Covid-19 crisis.

Ook de gegevens over de levensverwachting bij de geboorte werden per gemeente gepubliceerd, uitgesplitst naar geslacht en weergegeven in 5-jaarsperiodes. Hierdoor worden verschillen tussen Brusselse gemeenten zichtbaar. In de periode 2019-2023 ligt de levensverwachting het hoogst in Sint-Pieters-Woluwe (83,4 jaar voor de mannen en 88,2 jaar voor de vrouwen) en het laagst in Anderlecht (77,4 jaar voor de mannen en 82,0 jaar voor de vrouwen) (figuur 4).

Figuur 4 : Levensverwachting bij de geboorte (in jaren) van de Brusselaars, per geslacht en per gemeente, per periode van 5 jaar, 1999-2003 en 2019-2023

Bron: Rijksregister, Algemene directie statistiek (Statbel) en Statistische formulieren voor overlijdens, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad

• Voor 1999 en 2023 zijn de overlijdens van Brusselaars die plaatsvonden in Wallonië, niet inbegrepen.

2020 en 2021 worden gekenmerkt door de Covid-19 crisis.

3. Doodsoorzaken⁴

De drie belangrijkste categorieën van doodsoorzaken in 2023 waren tumoren (kwaadaardige (kankers) en goedaardige tumoren) (158,2 sterfgevallen per 100.000 inwoners), hart- en vaatziekten (148,9 per 100.000), en aandoeningen van het ademhalingsstelsel (72,6 per 100.000).

Onder mannen waren tumoren (kwaadaardige (kankers) en goedaardige tumoren) in 2023 de belangrijkste doodsoorzaak (167,3 per 100.000), gevolgd door hart- en vaatziekten (143,9 per 100.000). Bij vrouwen waren hart- en vaatziekten de voornaamste doodsoorzaak (153,8 per 100.000), gevolgd door tumoren (kwaadaardige (kankers) en goedaardige tumoren) (149,4 per 100.000). Aandoeningen van het ademhalingsstelsel stonden in 2023 voor beide geslachten op de derde plaats (72,1 per 100.000 bij mannen en 73,1 per 100.000 bij vrouwen).

Voor de meeste doodsoorzaken is het specifieke sterftcijfer per doodsoorzaak in de afgelopen 20 jaar aanzienlijk gedaald ; voor hart- en vaatziekten bijvoorbeeld, een van de belangrijkste doodsoorzaken, ligt het specifieke sterftcijfer bijna drie keer lager in 2023 in vergelijking met 1998.

⁴ De cijfers die in het gedeelte "Doodsoorzaken" worden vermeld, betreffen brutocijfers.

4. Bespreking

De voorbije 20 jaar worden er positieve evoluties opgetekend: de algemene en de vroegtijdige sterfte bij Brusselaars zijn gedaald en de levensverwachting is toegenomen. Na de Covid-19 crisis vertoonde de periode 2022-2023 een terugkeer naar deze trends die zich dus op lange termijn blijken door te zetten. Deze positieve trends kunnen met name worden verklaard door veranderingen in gezondheidsgedrag, zoals roken, en door vooruitgang in de gezondheidszorg. Ze mogen echter niet de aanhoudende sociale ongelijkheid verhullen, zoals blijkt uit de verschillen tussen gemeenten in sterftcijfers (algemeen en vroegtijdig) en levensverwachting.

Voor meer informatie verwijzen we graag naar de [Gezondheidsindicatoren van het Brussels Gewest 2024](#). Het rapport bevat een uitgebreide bespreking van trends in levensverwachting en doodsoorzaken tussen de jaren 2000 en 2019 (hoofdstuk 2B) en gaat ook dieper in op een aantal cijfers omtrent de impact van Covid-19 op de Brusselse bevolking (hoofdstuk 2E).
